

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
РЕГИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО - БУРГАС

НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ
ТЕСТ

по български език и литература за ученици от 7 клас

Общински кръг - 21.02.2009 г.

Уважаеми ученици,

Предложеният тест съдържа 60 езикови и литературни задачи - 50 задачи с избираем отговор и 10 задачи със свободен отговор. Внимателно прочетете условието на задачите. Към всяка задача с избираем отговор са дадени 4 възможни отговора, от които само 1 е правилен.

Всяка правилно решена задача ще Ви донесе 1 или 2 точки, като максималният брой точки от теста е 100. Грешното решение или липсата на решение няма да Ви носи точки.

Времето за решаване на теста е 2 астрономически часа.

Успешна работа!

Прочетете текста и отговорете на въпросите от 1 до 5 включително.

Истинският мед е чудо на природата. 75% от него са глюкоза и фруктоза. Съдържа много малко захари, но за сметка на това много ферменти, органични киселини, микроелементи и витамини. Известни са няколко хиляди растения, от чийто нектар пчелите правят мед. Всеки вид мед има своите специфични особености. Елдовият е добър при анемии, липовият е незаменим при простуда и грип, многоцветният се препоръчва при проблеми с черния дроб, кестеновият нормализира работата на пикочо-половата система, а от глухарчета - на дихателната. Дори събраният от бодли и тръни мед има лечебни свойства. Той е прекрасно успокоително средство.

Медът по традиция се смята за алерген, но всъщност предизвиква алергия само в 1 случай на 1000. По-често това е индивидуална реакция на човека към цветния прашец на определено медоносно растение и затова другите разновидности на меда могат да бъдат напълно безопасни за него. Най-рядко алергии предизвиква медът от бяла акация.

В. „Трета възраст“, 2007, бр.6, с.6

1. Коя е темата на текста?

- А/ Съхранението на меда
- Б/ Медоносните растения
- В/ Вредното въздействие на меда
- Г/ Съдържание и лечебни свойства на меда

2. Какъв е по вид текстът?

- А/ официално-делови
- Б/ научнопопулярен
- В/ художествен
- Г/публицистичен

3. Как се осъществява връзката между първия и втория абзац на текста?

- А/ чрез лексикално повторение
- Б/ чрез речников синоним
- В/ чрез контекстов синоним
- Г/ чрез съюз

4. Кое е вярното твърдение?

- А/ Елдовият мед е добър при простуда и грип.
- Б/ Медът от глухарчета нормализира работата на пикочо-половата система.
- В/ Медът от бодли и тръни е успокоително средство.
- Г/ Многоцветният мед се препоръчва при анемии.

5. Каква част на изречението е подчертаният израз в последното изречение на текста?

- А/ обособено обстоятелствено пояснение
- Б/ несъгласувано определение**
- В/ вметнат израз
- Г/ обособено определение.

6. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- А/ пакостница,второкурстница,игрословица
- Б/ персонаж, паваж, изведнъж**
- В/ пернишки, сопоцки, петричеки
- Г/ недвижимостта, решимостта, лостта

В коя от следните думи е допусната правописна грешка?

Общо условие за задачи 7 – 10 вкл.

7.

- А/ въплащавам**
- Б/ упование
- В/ камънак
- Г/ удовлетворен

9.

- А/ разстояние
- Б/ изстрелвам
- В/ безмислен**
- Г/ изскачам

8.

- А/ розов
- Б/ оранжев
- В/ бежав**
- Г/ лилав

10.

- А/ перспектива
- Б/ оригинално
- В/ скулптура**
- Г/ парапет

В коя от подчертаните думи е допусната грешка?

Общо условие за задачи 11 - 14 вкл.

11. Край брега (А) се мярна някаква сянка и върху лъскавата повърхност (Б) на реката се очерта (В) **силоетът** (Г) на другата лисица.

12. Пенко познаваше добре пътя (А) надолу по Струма и нагоре, срещу течението на реката, чак до завоя (Б), където се отделяше **пътя** (В) за Рилския (Г) манастир.

13. Каруцата се отдалечава (А) и отново тръгва по прашните пътища, по **който** (Б) Гунчо и семейството му ще търсят (В) бялата лястовица - вестителка на надеждата за изцеление (Г).

14. Моят (А) приятел от Враца, за **който** (Б) много съм ти разказвал, ми гостува наскоро (В) със своя (Г) брат.

15. В каква последователност изреченията образуват смислово и логически свързан текст?

- 1) Вместо да се приближат до нас откъм кърмата, те се приближиха откъм левия борд, дето имахме осем оръдия.
- 2) Към три часа след пладне разбойническият кораб ни настигна.
- 3) Възползваха се от грешката им, ние насочихме всички оръдия срещу тях и стреляхме в залп.
- 4) Но пиратите направиха голяма грешка.

- А/ 2,4,1,3**
- Б/ 3,1,2,4
- В/ 4,3,1,2
- Г/ 2,1,4,3

16. Какви са подчертаните думи в изречението?

Хващам се на бас, че той е най-големият бас в нашата опера.

- А/ синоними
- Б/ омоними**
- В/ пароними
- Г/ антоними

17. Коя от думите НЕ е синоним на останалите?

- А/ духовит
- Б/ шеговит**
- В/ остроумен
- Г/ умен

18. Коя от думите е синоним на думата известен?

- А/ образован
- Б/ популярен
- В/ обичан
- Г/ мразен

19. Коя част на речта е неизменяема?

- А/ глагол
- Б/ наречие
- В/ прилагателно име
- Г/ лично местоимение

20. Коя от думите НЕ е причастие?

- А/ свещ
- Б/ пеещ
- В/ тичал
- Г/ излят

21. Колко допълнения има в изречението?

(едно)

Той **я** поздрави с радост.

22. Колко прости изречения се съдържат в изречението?

(три)

Ако една маймуна започне да прави нещо, **то най-напред тя съставя план** **как да го направи.**

23. Кое от следните изречения не е безлично?

- А/ **Аз хапвам често.**
- Б/ Гладен съм.
- В/ Яде ми се.
- Г/ Гони ме глад.

24. В кое изречение НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А/ Тогава момичето, извади една монета от портмонето си и я пусна в шапката на човека, който свиреше на китара.
- Б/ Тогава момичето, като извади една монета от портмонето си я пусна в шапката на човека, който свиреше на китара.
- В/ Тогава момичето като извади една монета от портмонето си, я пусна в шапката на човека, който свиреше на китара.
- Г/ Тогава момичето, като извади една монета от портмонето си, я пусна в шапката на човека, който свиреше на китара.

25. На кои от означените с цифри места в следното изречение трябва да се поставят запетаи?

(Запишете съответните цифри в листа за отговори.)

След като **заличаваха стъпките си на балкона (1)** **те скачаха по покривите(2)** **после се спускаха по стъблото на раззелененото (3)** **лимоново дърво (4)** **чиито листа шумоляха.**

Общо условие за задачи 26 - 29.

При коя от изброените двойки думи има отношение както при двойките:

26. дума - морфема

- А/ **текст - изречение**
- Б/ изречение - синтаксис
- В/ синоними - антоними
- Г/ подлог - сказуемо

28. праг - врата

- А/ фасада - стена
- Б/ покрив - блок
- В/ улица - булевард
- Г/ **перваз - прозорец**

27. тъжен - весел

- А/ мил - любезен
- Б/ ведър - сърдечен
- В/ строг - суров
- Г/ **грозен - красив**

29. лале - роза

- А/ цвете - зюмбюл
- Б/ **пшеница - ръж**
- В/ жито - хляб
- Г/ градина - трева

Общо условие за задачи 30 - 32.

Какво означават следните фразеологични словосъчетания:

30. витае в облаците

- А/ той не знае нищо
- Б/ той фантазира**
- В/ той мисли, че лети
- Г/ той е несериозен

31. чета между редовете

- А/ чета много бързо
- Б/ не разбирам прочетеното
- В/ разбирам подтекста**
- Г/ чета за удоволствие

32. влизам в огъня

- А/ гася избухнал огън
- Б/ играя нестинарски танц
- В/ разпалвам огън
- Г/ излагам се на опасност**

33. Каква е синтактичната служба на подчертаната дума?

(сказуемно определение)

Тя излезе от стаята разплакана.

34. В кое изречение е допусната грешка при членуването?

- А/ Тракийският храм, открит при последните разкопки, е бил построен преди повече от 3000 години.
- Б/ Предполага се, че култовият комплекс е най-стария паметник от времето на траките.**
- В/ Древногръцкият поет Омир е описал Троянската война в своята поема „Илиада“.
- Г/ Троянската война е описана от древногръцкия поет Омир в поемата „Илиада“.

35. С какви части на речта са изразени подлозите в изречението?

(прилагателни имена)

Младите и старите открай време са в конфликт.

36. Какъв е видът на сказуемото в изречението?

Заради грипа още два дни няма да ходим на училище.

- А/ просто
- Б/ съставно глаголно**
- В/ съставно именно
- Г/ сложно съставно

37. В кой от редовете НЯМА сложно съставно изречение с подчинено подложно изречение?

- А/ Говори се, че лятото ще бъде хладно.
- Б/ Предполага се, че трудът е превърнал майmunата в човек.
- В/ Предполагахме, че днес няма да ходим на екскурзия.**
- Г/ Ясно беше, че той не се е подготвил за урока.

38. В кой от редовете НЯМА сложно съставно изречение с подчинено допълнително изречение?

- А/ Царят попита момъка как е успял да намери подземното царство.
- Б/ Царят запита момъка коя е неговата майка.
- В/ Царят попита момъка дали познава красивата девойка.
- Г/ Царят запита момъка, който беше победил змея.**

39. Определете вида на изречението по състав.

Гладни, премръзнали, гонени от хищници, кошутите жално блееха.

- А/ сложно съставно
- Б/ сложно съчинено
- В/ просто разширено**
- Г/ сложно смесено

40. Кое изречение е сложно съчинено по състав?

- А/ Из стаята се носи тиха песен на щурче и децата я слушат като омаяни.**
- Б/ Без книгите човешката душа ще заприлича на пясъчна пустиня.
- В/ Който сгреши сам, не трябва да страда.
- Г/ Както се беше поизправил, Индже се килна назад и падна.

41. Кой от похватите НЕ е използван при изграждането на образа на баба Илища от разказа „Една българка“?

- А/ разказ за мислите и чувствата на героинята
- Б/ разказ за миналото на героинята**
- В/ речева характеристика
- Г/ портретна характеристика

42. Думите „...Млади опълченци, венчайте България с лаврови венци!“ са на?

(генерал Столетов)

43. Кой от цитатите не отговаря на проблема?

Да избереш опасния, но достоен житейски път.

А/ Аз вече пушка нарамих/ и на глас тичам народен...

Б/ ...пътят е страшен, но славен...

В/ ...късайте бръшлян и здравец...

Г/ Не плачи, майко, не тъжи,/ че станах азе хайдутин...

44. За кой герой от повестта „Немили-недраги“ се отнася следното описание?

...беше най-снажен, дълголик, сух, жълт, с гъста черна брада...

А/ за Македонски

Б/ за Бръчков

В/ за Попчето

Г/ за Странджата

45. За кой композиционен похват се отнася определението?

Връщане на разказа назад към миналото на литературния герой, към предишни събития, за да се обяснят сегашни състояния на проблемите, конфликтите или характерите в произведението.

(ретроспекция)

46. Кой е лирическият герой в стихотворението „На прощаване“?

А/ Христо Ботев

Б/ Чавдар войвода

В/ поетът

Г/ бунтовникът

47. За кое литературно произведение е следният коментар?

(„Немили-недраги“)

Омразата към всяко потисничество и жаждата за лична свобода са принудили героите да напуснат родната земя, да изоставят къщите и имотите си и да заживеят с усещането за самота и ненужност. Те са измъчвани от носталгия по отечеството и от копнеж по славното минало, но това, което ги крепи, е идеалът им за свобода.

48. С помощта на какъв художествен похват е изграден образът на смъртта в стихотворението „На прощаване“?

А/ градация

Б/ контраст

В/ инверсия

Г/ хипербола

49. Кой от изброените герои е антипод на баба Илийца?

А/ бунтовникът

Б/ игуменът

В/ калугерът Евтимий

Г/ Хасан ага

50. Какво художествено средство е използвано в подчертания израз?

(сравнение)

...има едно име, що вечно живей/ и в нашта история кат легенда грей...

51. В кой от следните стихове НЕ е използвана инверсия?

А/...и в светли звукове ще те предам...

Б/...отрекоха те, о, език, страдални!

В/ Език свещен на моите деди...

Г/ ...кой те пощади от хули гадки?

52. Кое от посочените понятия НЕ се отнася за лирически текст?

А/ рима

Б/ строфа

В/ анафора

Г/ сюжет

53. Какво изразно средство е подчертаният израз в откъса от стихотворението „На прощаване“?

А ти 'га чуеш, майнольо,/ че куршум пропей над село...

А/сравнение

Б/епитет

В/ метафора

Г/ хипербола

54. Думите на баба Илийца „Тая пуста царщина тъй ли се лесно разсипва“ означават, че жената:

- А/ се страхува от турските поробители
- Б/ изпитва състрадание към младите бунтовници**
- В/ не вярва в освободителното дело
- Г/ не разбира саможертвата на бунтовника

55. В стихотворението „На прощаване“ основен е мотивът за

- А/ прощаването с близките
- Б/ пътя към смъртта
- В/ житейския избор**
- Г/ безсмъртието

56. Кой от изброените цитати най-цялостно отразява човечността на баба Илийца?

- А/ Бог да ти даде здраве, на тебе и на децата!
- Б/ Да направя това добро... клетнику!**
- В/ Взех манастирско скришом, боже, прощавай, грях сторих...
- Г/ ...но как да те оставя тука: не можеш да бягаш и ще те намерят черкезите...

57. Кое от изброените качества на Македонски липсва у Странджата?

- А/ родолюбие
- Б/ смелост
- В/ авантюризъм**
- Г/ саможертва

58. Първа глава от повестта „Немили-недраги“ изпълнява ролята на експозиция, защото:

- А/ разкрива предисторията на събитията, за които ще се разказва
- Б/ изгражда първоначална представа за епохата, обстановката и героите**
- В/ откроява най-напрегнатия и емоционално наситен момент в творбата
- Г/ разрешава появилите се противоречия и конфликти между героите

59. Как се нарича повторението на дума или израз в началото на последователни стихове, както е в следния откъс от „Опълченците на Шипка“ от Иван Вазов?

(анафора)

*Нека носим йоще срама по челото, синила от бича, следи от теглото;
нека спомен люти от дни на позор да виене кат облак в наший кръгозор;
нека ни отрича исторъята, века...*

60. Кое произведение е къса епическа творба в прозаическа реч?

- А/ ода
- Б/ елегия
- В/ разказ**
- Г/ поема